

ФАЛЬСТАРТ РЕФОРМ У СФЕРІ ДОВКІЛЛЯ



**ПАРЛАМЕНТСЬКА
ЕКСПЕРТНА ГРУПА
З ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

Парламентська експертна група з європейської інтеграції (ПЕГ) - незалежна експертна спільнота, створена ГО Фондація «Відкрите суспільство» з метою сприяти виконанню Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, впливаючи на якість законотворчого процесу.



Цей аналітичний огляд підготовлено в рамках проекту «Прозорість та підзвітність законодавства для європейської інтеграції України», що виконується Фондацією «Відкрите суспільство» за підтримки Black Sea Trust for Regional Cooperation.

Погляди, висловлені в цьому матеріалі, відображають особисту позицію авторів і можуть не збігатися з позицією Black Sea Trust, the German Marshall Fund, чи його партнерів.

B | S | T The Black Sea Trust
for Regional Cooperation

A PROJECT OF THE GERMAN MARSHALL FUND

ВІДКРИТЕ  **СУСПІЛЬСТВО**
ФУНДАЦІЯ

Київ, 04070
вул. П. Сагайдачного, 12, офіс 221
Фондація «Відкрите суспільство»

info@osf.org.ua
www.peg.org.ua www.osf.org.ua

Ухвалені на початку жовтня 2016 року закони «Про оцінку впливу на довкілля» та «Про стратегічну екологічну оцінку» були несподівано повернуті Президентом України з пропозиціями щодо доопрацювання. Закон «Про оцінку впливу на довкілля» розглядався парламентом з червня 2015 року (враховуючи роботу над першим та комплексним законопроектами), а Закон «Про стратегічну екологічну оцінку» - майже рік, починаючи з жовтня 2015 року.

Імплементация відповідних директив ЄС мала бути здійснена до кінця цього року для виконання зобов'язань за Угодою про асоціацію. Ветований Закон «Про оцінку впливу на довкілля» повинен був уперше запровадити в Україні процедуру оцінки впливу певних видів господарської діяльності, які можуть мати вплив, у тому числі значний, на довкілля. Так, ідея законопроекту підвищити гарантії дотримання принципу упередження екологічної шкоди (precautionary principle), що складає основу екологічної політики Європейського Союзу, є новою для українських реалій. Тому важко погодитись із застереженнями, що закон міг би призвести до «створення штучних перепон для реалізації конституційного права на підприємницьку діяльність». У європейському праві така концепція упередження шкоди довкіллю замість нашого вітчизняного принципу «ліквідації наслідків» діє і не шкодить тамтешньому бізнесу. Водночас veto на Закон «Про оцінку впливу на довкілля» схвально зустріли бізнес-асоціації, що представляють інтереси учасників ринку тваринництва.

Закон «Про стратегічну екологічну оцінку» був ветований, у тому числі через брак чітких критеріїв визначення деяких документів державного планування. У цьому контексті слід звернути увагу, що базовий Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» ухвалений ще 2000 року, а в останній раз зміни до нього вносилися 2012 року.

У пропозиціях Президента України до обох зазначених законів немає нової редакції статей, до яких висловлені зауваження.

ІНДУСТРІАЛЬНІ ПАРКИ: НОРМИ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ НЕ ДОТРИМАНІ

Верховна Рада України 4 жовтня 2016 року прийняла за основу законопроекти:

П2554

Проект Закону про внесення змін до розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо розвитку вітчизняного виробництва шляхом стимулювання залучення інвестицій в реальний сектор економіки через індустріальні парки.

2555а-д

Проект Закону про внесення змін до Митного кодексу України щодо розвитку вітчизняного виробництва шляхом стимулювання залучення інвестицій в реальний сектор економіки через індустріальні парки. Законопроект 2554а-д передбачає надання низки податкових пільг суб'єктам господарювання, які є учасниками індустріальних парків, а законопроект 2555а-д – низку митних пільг для безпосередньо індустріальних парків. Норми законопроекту 2554а-д можна вважати більш прогресивними порівняно з іншими законами у сфері державної підтримки суб'єктів господарювання, оскільки мають певні якісні й кількісні вимоги до одержувачів підтримки, а не лише формальне визначення їх статусу, як це часто відбувалося в попередні роки. Водночас законопроект 2555а-д є менш прогресивним, оскільки надає пільги індустріальним паркам як категорії суб'єктів господарювання, без встановлення особливих умов. Обидва законопроекти передбачають підтримку, яка є вибірковою, призводить до втрат бюджету та виникнення

переваг у її одержувачів. Ця підтримка, відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та положень статті 107 Договору про функціонування ЄС, підлягатиме моніторингу та контролю як державна допомога суб'єктам господарювання. Ці законопроекти потенційно можуть вважатися такими, що негативно впливають на конкуренцію та створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. Ключовою обставиною (окрім вигід одержувачів та втрат бюджету) є вибірковість підтримки. Учасники індустріальних парків, що одержать податкові пільги, формально матимуть конкурентні переваги перед іншими підприємствами, які не є учасниками індустріальних парків. Також одержання митних пільг поставить парки та їх учасників у більш вигідне конкурентне становище.

Попередній аналіз механізмів допомоги показав, що вони не відповідають правилам державної допомоги ЄС. Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, чинні схеми державної допомоги повинні бути приведені у відповідність до правил державної допомоги ЄС протягом семи років з набуття Угодою чинності. Враховуючи, що тимчасове застосування положень Угоди у частині створення ЗВТ почалося з 1 січня 2016 року, у разі прийняття законопроектів, запроваджені ними схеми підтримки мають бути переглянуті і приведені у відповідність до правил ЄС.

ДИНАМІКА ЗАКОНОТВОРЧОСТІ

Ухвалені закони:

- Про оцінку впливу на довкілля (2009а-д).
- Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (2966-д).
- Про стратегічну екологічну оцінку (3259).
- Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження інтегрованих підходів в управлінні водними ресурсами за басейновим принципом (1641-VIII від 04.10.2016).

Законопроекти, прийняті за основу:

- Про внесення змін до законодавства про захист економічної конкуренції щодо визначення органами Антимонопольного

комітету України розміру штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції (2431).

- Про ринок електричної енергії України (4493).
- Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо виконання Конвенції 1979 року про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (2023).
- Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо охорони фауни та флори згідно міжнародних угод) (3445).
- Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо імплементації європейських екологічних норм про охорону середовища рідкісних видів тварин і рослин) (2604).

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЕКСПЕРТІВ

1) У Регламенті Верховної Ради України необхідно передбачити норму про обов'язковий висновок про відповідність Угоді про асоціацію та праву ЄС, який має додаватися до кожного законопроекту, що реєструється в парламенті.

2) Парламенту необхідно прискорити розгляд євроінтеграційних законопроектів, які підготовлені Урядом та народними депутатами (перелік додається на стор. 3).

3) Комітету з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи якомога швидше розглянути пропозиції Президента України до законів «Про оцінку впливу на довкілля», «Про стратегічну екологічну оцінку» та спільно із зацікавленими сторонами визначити першочергові кроки щодо доопрацювання і прийняття цих законів.

ЗАКОНОТВОРЧІСТЬ І ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ УКРАЇНА - ЄС

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ЗАКОНОПРОЕКТИ, ЩО ЗНАХОДЯТЬСЯ
НА РОЗГЛЯДІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

| | | |
|-----|------|---|
| 1. | 0906 | Про державний контроль, що здійснюється з метою перевірки відповідності законодавству про безпечність та якість харчових продуктів і кормів, здоров'я та благополуччя тварин. |
| 2. | 2431 | Про внесення змін до законодавства про захист економічної конкуренції щодо визначення органами Антимонопольного комітету України розміру штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції. |
| 3. | 2845 | Про безпечність та гігієну кормів. |
| 4. | 4493 | Про ринок електричної енергії України. |
| 5. | 4496 | Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо усунення адміністративних бар'єрів для експорту послуг). |
| 6. | 4579 | Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо набуття, розпорядження та охорони авторського права та суміжних прав. |
| 7. | 4584 | Про внесення змін до деяких законів України, що регулюють державну статистичну діяльність. |
| 8. | 4589 | Про внесення змін до деяких законів України щодо безпечності харчових продуктів. |
| 9. | 4591 | Про Установу бізнес-омбудсмена. |
| 10. | 4593 | Про залізничний транспорт України. |
| 11. | 4611 | Про вимоги до предметів та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами. |
| 12. | 4614 | Про внесення змін до Митного кодексу України щодо захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України. |
| 13. | 4615 | Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС). |
| 14. | 4619 | Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо оподаткування тютюнових виробів). |
| 15. | 4629 | Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет. |
| 16. | 4644 | Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення їх у відповідність із законодавством Європейського Союзу у сфері перевезення небезпечних вантажів. |
| 17. | 4646 | Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (щодо удосконалення деяких положень). |
| 18. | 4683 | Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері автомобільного транспорту з метою приведення їх у відповідність з актами Європейського Союзу. |
| 19. | 4685 | Про електронні довірчі послуги. |
| 20. | 4775 | Про внесення змін до деяких законів України стосовно об'єднань єврорегіонального співробітництва. |
| 21. | 4941 | Про енергетичну ефективність будівель. |